

བོད་ལྗོངས་ནི་གུང་གོའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན།

ཀྲུལ་ཁབ་མི་རིགས་དོན་གཙོད་ཁྱ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་

མིད་རྒྱས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱགས་པ།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

དོད་རྒྱུད་མ་ཙི་ཡུང་གོ་འི་ཆ་ལས་འགྲེལ་ཡིན།

ཀུལ་ཁང་གི་སྤྱི་གསལ་དོན་གཙོད་ལྷན་ཁྲུང་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་

ལྷན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྲུན་པ།

མི་སྤྱི་གསལ་དོན་ལྷན་ཁང་།

本书根据我社 1980 年 5 月第 1 版北京第 1 次印刷版本翻译出版。

བ་འདི་ནི་འདི་ག་དཔེ་སྟར་ཁང་གི་ 1980 ལོའི་ཟླ་ 5 པའི་པར་གཞི་ 1 པའི་པེ་ཅིན་གྱི་པར་
1 པོ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བསྟར་ནས་བསྟར་བ་ཡིན།

པོད་སྒྲུང་ས་ནི་ཀྲུང་གི་འི་ཆ་གས་ཤིག་ཡིན།

བྱུང་ཁབ་མི་རིགས་དོན་གཙོད་ལུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་

མིད་རྒྱུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྐྱགས་པ།

མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་གིས་བསྟར་ནས་བསྟར་བ།

1980 ལོའི་ཟླ་ 6 པར་པར་གཞི་ 1 པོ་བསྐྱགས་པ།

1980 ལོའི་ཟླ་ 6 པར་པེ་ཅིན་ལ་པར་ཐེངས་ 1 པོ་བརྒྱབ་པ།

དྲིལ་སྤྲོད་ལུ་ 1 ཟམ་ 1

ནང་ཁྱལ་ཏུ་འགྲེམ་པ།

西藏是中国的一部分

国家民族事务委员会

政策研究室编

(藏文)

民族出版社翻译出版 新华书店发行

民族印刷厂印刷

开本：787×1092 毫米 1/32 印张：3 1/2

1980年6月第1版

1980年6月北京第1次印刷

印数：0001—15,500 册 定价：0.11元

书号：M3049(3)293

内部发行

དཀར་ཆག

ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སྲིད་
གཞུང་གཉིས་བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲེལ་འབྱུང་ཐབས་
སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན། (1)

བོད་ཕྱིངས་ནི་རང་ཀྱུལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ཁ་བྱལ་ཐབས་མེད་པའི་
ཆ་གས་ཤིག་ཡིན། (9)

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཐོག་ནས་ཕྱི་ཀྱུལ་གྱི་ཐེ་གཏོགས་པ་
ནམས་ལ་བསྐབ་བྱ་ནན་པོ་བཏང་བ།.....ཉེ་ལོ་ལྷན་གྲུབ། (54)

རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མའི་མཆན་གནས་དང་། གོ་ས། འགན་དབང་
བཅས་ཀྱི་འབྱུང་གཞིར་རྟོག་ཞིབ་བྱས་པ།ལེ་གོ། (78)

གྲང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་བོད་
 གྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གཉིས་བོད་ཞི་
 བས་བཅེངས་བཀྲོལ་འབྱུང་ཐབས་
 སྐྱར་གྱི་གྲོས་མཐུན།

བོད་གྱི་མི་རིགས་ནི་གྲང་གོའི་ཁོངས་གཏོགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་རིང་་་
 ཡོད་པའི་མི་རིགས་གཅིག་ཡིན། མི་རིགས་གཞན་དག་མང་པོ་དང་འདྲ་
 བར་རང་ཆོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་གསར་བཙོ་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་་་
 བྱ་རིམ་ནང་དུ་རང་འགན་གཟི་བརྗིད་ཅན་འཁུར་སྤྱང་ཡང་། ཉེ་ལམ་ལོ་
 རོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་བཅན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་(དིས་གོ་གྲུ་ལིས)
 གྱི་སྒྲོལ་ས་ཤུགས་གྲང་གོའི་ནང་དུ་བཅན་འཛུལ་བྱས་ཆེན་བོད་གྱི་ས་གནས་
 སུ་ཡང་བཅན་འཛུལ་བྱས་ཏེ། མགོ་གཡོག་དང་དཀྲུགས་ཤིང་སྒྲ་ཆོགས་
 བྱས་པར་མ་ཟད། གོ་མིན་ཏང་ལོག་སྤྱད་སྲིད་གཞུང་ནས་བོད་གྱི་མི་རིགས་
 ལ་སྒྲན་གྱི་ལོག་སྤྱད་སྲིད་གཞུང་དང་འདྲ་བར་མི་རིགས་གཉའ་གཞོན་དང་།
 མི་རིགས་དཀྲུགས་ཤིང་གི་སྲིད་བྱས་སྐར་ལྷན་བཞེན་དུ་ལག་ལེན་བྱས་་་་་
 གཤིས། བོད་མི་རིགས་ནང་ཁྲལ་མཐུན་བསྐྱེལ་མེད་པར་རྒྱལ་འགལ་དུ་
 སྤང་། བོད་གྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་གྲང་གོའི་རྒྱལ་བཅན་དབང་རྒྱལ་

ཁབ་ཀྱི་མགོ་གཡོག་དང་དབྱུགས་ཤིང་ལ་ར་ལོག་མ་བྱས་པར་རང་གི་རྒྱལ་
 ཁབ་ལ་ཡང་ག་ཞེན་མེད་པའི་བྱེད་སྤངས་བྱུང་བས། གནས་ཚུལ་དེ་དག་
 གིས་ཐོད་ཀྱི་མི་རིགས་དང་། ཐོད་ཀྱི་མི་དམངས་གཞན་གྱི་བླ་གཡོག་
 དང་རྒྱལ་བསྐལ་ཆབས་ཆེན་གྱི་གཡངས་སུ་ལྷུངས། གཅིག་རྒྱང་དབྱ་བ་རྒྱ་
 བཞི་བཅུ་ཞེ་དགའི་ལོར་ཀྱང་གོ་འུ་མི་དམངས་བཅོངས་བཀོལ་གྱི་དམག་.....
 འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་རེ་གཉིས་མ་གཏོགས་གཞི་ཅའི་རྒྱལ་ཁ་
 ལོན་སྤྲུབས། མི་རིགས་སོ་སོ་བྱུན་མོང་ནང་གི་རྒྱུ་དབྱ་གོ་མིན་ཏང་ལོག་
 རྒྱུད་མིད་གཞུང་གཏོར་ཟིན་ཐོག་མི་རིགས་སོ་སོའི་བྱི་ཡི་རྒྱུ་དབྱ་བྱི་རྒྱལ་.....
 བཅན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཅན་གནོན་སྤྲུབས་བྱགས་མཐའ་རྒྱུད་བཏང་སྟེ་
 གཞི་ཅ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ཉ་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཀྱང་.....
 དབྱང་མི་དམངས་མིད་གཞུང་གསར་བཅུགས་བྱས་པའི་གཏམ་བསྐྲགས་སོ།
 ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་མིད་གཞུང་ནས་ཀྱང་གོ་འུ་མི་དམངས་ཆབ་མིད་གྲོས་
 ཆོགས་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་ཀྱང་ཐུང་ཀང་ལིང་གཞིར་བཟུང་ཏེ་ཀྱང་ཉ་
 མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཐམས་ཅད་འདྲ་
 མཉམ་ཐོག ཡན་ཚུན་རོགས་རམ་མཐུན་བསྐྱེལ་བྱས་ཏེ་བྱི་རྒྱལ་བཅན་
 དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་གི་མི་དམངས་ཀྱི་རྒྱུ་དབྱར་ར་.....
 སྐོལ་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཀྱང་ཉ་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཉིད་མི་
 རིགས་ཆང་མ་མཇའ་མཐུན་རོགས་འབྲེལ་གྱི་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་.....
 བསྐྱར་རྒྱ། ཀྱང་ཉ་མི་དམངས་རྒྱུ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་ནམས་ཀྱི་ཁྱིམ་
 ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་ཏུ་མི་རིགས་གངས་ཉུང་སོ་སོ་གཅིག་ཆོགས་རྒྱུད་པའི་
 ས་གནས་སུ་མི་རིགས་ཀྱི་ས་གནས་རང་རྒྱུད་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱ་དང་། མི་
 རིགས་གངས་ཉུང་སོ་སོ་ནས་རང་རང་གི་སྤྱད་ཆ་ཡི་གེ་གོང་འཕེལ་བྱེད་རྒྱ་

དང་། ལུལ་གྱི་གོམས་པའི་གཤིས་ལུགས་དང་། ཆོས་ལ་དད་པ་བཅས་ལ་
 སྤྱང་འཛིན་ནས་བཅོས་བསྐྱར་གང་བྱེད་ཀྱི་རང་དབང་ཡོད་པ། གྲུང་དབྱང་
 མི་དམངས་མིན་གཞུང་ནས་མི་རིགས་གངས་ཉུང་ས་ས་དེ་དག་གི་ཆབ་སྲིད་
 དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས། སློབ་སྦྱང་ནམས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་གོང་
 འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱུ་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་བྱུ་སོགས་ཀྱི་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས།
 དེ་ནས་བཟུང་བྱུ་ལ་ཁབ་ནང་གི་མི་རིགས་ནམས་ཐོད་དང་། བའི་ཁེན་
 གཉིས་ཀྱི་ས་གནས་མ་གཏོགས་ཆང་མ་བཅིངས་བཀོལ་བྱས་ཟིན། གྲུང་
 དབྱང་མི་དམངས་མིན་གཞུང་གིས་གཅིག་བསྐྱེལ་འགོ་འཁེད་དང་། མི་
 དམངས་མིན་གཞུང་རིམ་བཞོང་མ་ས་ས་ནས་ཐད་ཀར་འགོ་འཁེད་མཛད་
 འོག་དུ་མི་རིགས་གངས་ཉུང་ས་ས་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཁེད་བང་ལུན་
 སུམ་ཚོགས་པར་ཁོངས་སུ་སྦྱད་པར་མ་ཟད། མི་རིགས་ཀྱི་ས་གནས་རང་
 སྦྱང་གི་བྱ་བ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ལྟར་ཡོད། ཐོད་དུ་ཡོད་པའི་བྱུ་
 བྱུ་ལ་བཅན་དབང་བྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་བཅན་གཞོན་སྟོབས་བྱགས་དང་དེའི་ཉེས་་་་
 སྟོན་བཅས་བདེ་ཐག་དུ་བསལ་བ་དང་། གྲུང་ཉ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་བྱུ་
 ཁབ་ཀྱི་མངའ་ཁུལ་དང་རང་བཅན་གྱི་དབང་ཆ་གཅིག་བསྐྱེལ་གྱི་བྱ་བ་་་་
 འགྲུབ་པར་བྱེད་བྱུ་དང་། བྱུ་ལ་ཁབ་སྤྱང་སྟོབ་བྱས་ཏེ་ཐོད་ཀྱི་མི་རིགས་
 དང་། ཐོད་ཀྱི་མི་དམངས་བཅིངས་བཀོལ་སྟོབ་ནས་གྲུང་ཉ་མི་དམངས་སྤྱི་
 མཐུན་བྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་རྒྱུ་ལོག་སྟེ། བྱུ་ལ་ཁབ་ནང་
 གི་མི་རིགས་གཞན་དང་མཆུངས་པར་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཁེད་བང་ལ་
 ཁོངས་སུ་སྦྱད་པ་དང་། རང་གི་ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་
 སློབ་སྦྱང་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱེད་གྲུང་དབྱང་མི་་་་
 དམངས་མིན་གཞུང་ནས་བཀའ་ལབ་སྟེ་མི་དམངས་བཅིངས་བཀོལ་དམག་་་

དབྱང་པོད་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་འདིར། པོད་ཀྱི་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་ནས་
 ཀྱང་དབྱང་ལ་འབྲས་མི་ཆེད་དུ་བཏང་ནས་ཁྱོས་མཉམ་མོག་པོད་ཞི་བའི་སྐྱོ་
 ནས་བཅིངས་བཀོལ་འབྱུང་ཐབས་ཀྱི་ཁྱོས་མཐུན་འཛིག་སྐྱུ་ལྷོ་བརྟེན་པ་
 བཞིན། གཅིག་སྤྱི་དགུ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་དང་གཅིག་ལོ་ཟླ་བཞི་པའི་མཆུག་
 པོད་ཀྱི་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་གི་འབྲས་མི་དབང་ཆ་ཆང་མ་ཡོད་པ་པེ་ཅིན་
 རྒྱལ་སར་འབྱོར་བསྟན། ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱི་གཞུང་ནས་འབྲས་མི་
 འབྲལ་དུ་བསྐྱོ་གཞག་གནང་སྟེ། པོད་ཀྱི་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་གི་འབྲས་
 མི་དབང་ཆ་ཆང་མ་ཡོད་པ་དང་ལྷན་དུ་མངའ་མཐུན་གྱི་གཞི་རྩ་བཟུང་
 ནས་བཀའ་མཉམ་གནང་ཞིང་། བཀའ་མཉམ་གནང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་ཕྱོགས་
 གཉིས་ཀའི་སྐྱོ་ཅེ་མཐུན་ཏེ། ཁྱོས་མཐུན་འདི་ཉིད་བཞག་པར་མ་ཟད།
 དེ་དོན་ལག་ལེན་དུ་མངོན་པར་བསྟར་བའི་འགན་ལེན་སྟེ།

དང་པོ། པོད་ཀྱི་མི་དམངས་ནམས་མཐུན་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་
 བཅན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཅན་ལྷགས་པོད་ནས་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་དགོས།
 པོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་མས་པོད་རྒྱལ་
 ཁབ་བྱིས་ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ལོག་དགོས།

གཉིས་པ། མི་དམངས་བཅིངས་བཀོལ་དམག་པོད་དུ་བསྐྱེད་དེ་
 རྒྱལ་ཁབ་བརྟན་པོར་སྤྱད་སྟེ་པོད་ཀྱི་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་ནས་རྒྱལ་
 རམ་སྟེར་ལན་བྱེད་སྟེ།

གསུམ་པ། ཀྱང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྤྱི་ཁྱོས་ཚོགས་ཀྱི་གྲང་
 སྤང་ཀང་ལོང་གི་མི་རིགས་སྤྱི་ཚུས་གཞིར་བཟུང་སྟེ། ཀྱང་དབྱང་མི་
 དམངས་སྤྱི་གཞུང་ནས་གཅིག་བསྐྱེད་གྱིས་འགོ་བཟུང་འགོ་པོད་ཀྱི་མི་
 དམངས་ལ་མི་རིགས་ཀྱི་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་བྱེད་སྟེ་དབང་ཆ་

ཡོད།

བཞི་པ། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ད་ལྟོ་ལ་ཀྱང་དབྱང་གིས་
བསྐྱར་བཅས་མི་བྱེད་པར། རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་སྐར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་
ཆ་ཡང་ཀྱང་དབྱང་ནས་བསྐྱར་བཅས་མི་བྱེད། དཔོན་རིགས་མཐོ་དམན་
ནམས་ཀྱང་སྐར་བཞིན་གནས་ཀྱི།

ལྔ་པ། བཟ་ཆེན་ཨེར་ཉི་ནིའི་སྐར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་
རང་འཇགས་གནས་དགོས།

དྲུག་པ། རྒྱ་ལའི་བླ་མ་དང་། བཟ་ཆེན་ཨེར་ཉི་ནིའི་སྐར་ཡོད་
གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་ཞེས་པ་རྒྱ་ལའི་བླ་མ་སྐྱ་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པ་དང་།
བཟ་ཆེན་ཨེར་ཉི་ནི་སྐྱ་ཐེང་དགུ་པ་མཐུན་པའི་སྐབས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་་་་
དབང་ཆ།

བདུན་པ། ཀྱང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཚགས་ཀྱི་གྲང་ཐུང་
ཀང་ལིང་ནང་ཐག་བཅད་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་རང་མས་བྱས་ཚག་་་
པའི་སྲིད་བྱས་ལ་ལག་ལེན་བྱས་ཏེ། བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་
དད་པ་དང་ཡུལ་གྱི་གོམས་པའི་གཤིས་ལུགས་སྐགས་ལ་བརྩི་འཇིག་བྱེད་ཀྱི་
དང་། དཔོན་པ་ལྷ་ཚང་ལ་སྲུང་སྐྱོབས་བྱེད་ཀྱི། དཔོན་པ་ལྷ་ཚང་གི་
ཡོང་སྐོར་ཀྱང་དབྱང་ནས་བསྐྱར་བཅས་མི་བྱེད།

བརྒྱད་པ། བོད་ཀྱི་དམག་སྐར་རིམ་གྱིས་བཅོངས་བཀོལ་དམག་་་
ལ་ཚུར་བསྐྱར་ནས་ཀྱང་དུ་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཀྱལ་ཁབ་སྲུང་
པའི་བྱ་བ་ལག་ཁག་གཅིག་དུ་བསྐྱབ་ཀྱི།

དགུ་པ། བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ཡོད་གཞིར་བརྱུང་ཞི། རིམ་
གྱིས་བོད་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་། ཡི་གེ་སྐབ་ལྟའི་སྐབ་སྐྱོང་བཅས་གོང་

འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ།

བརྒྱུ་པ། བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་པོ་དག་གིས་བརྒྱུ་རྒྱུ། རིམ་
ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྐོར་ནས་དང་། འབྲེག་ལས། བཟོ་རིགས། ཆོང་ལས་ནམས་
གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་རྩོད་གོས་སྐོར་ཆེ་ལོགས་སུ་གཏོང་
རྒྱུ།

བརྒྱུ་གཅིག་པ། བོད་ཀྱི་ལས་ལུགས་སྐྱ་ཆོགས་ལོགས་བཅས་.....
བྱེད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཀྱང་དབྱང་ནས་བཅན་ཤིང་གིས་མི་བྱེད་པར། བོད་ཀྱི་
སྐོར་གནས་སྤྱོད་གཞུང་རང་ནས་ལོགས་བཅས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། མི་དམངས་
ནས་ལོགས་བཅས་བྱེད་དགོས་ལྟ་དུས། བོད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་ནམས་དང་གོས་
བསྐྱར་གྱི་ཐངས་ཤིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་རྒྱུ།

བརྒྱུ་གཉིས་པ། སྐར་ཕན་ཕྱི་རྒྱལ་བཅན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་...
གོ་མིན་དང་ལ་ཉེ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་དཔྱད་རིགས་ནས། ཕྱི་རྒྱལ་བཅན་
དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་དང་ལ་ཉེ་འབྲེལ་ཐག་མཐུན་ཕྱིན་པ་བཅད་དེ།
ད་ཕྱིན་རྩིས་ལྟ་དང་སྤྱོད་གཞི་མ་བྱས་ན་ལས་ཆན་རང་འཇགས་བྱེད་ཆོག་
པར་སྐར་བྱས་ལ་ཅད་གཅོད་མི་བྱེད།

བརྒྱུ་གསུམ་པ། བོད་བསྐྱོད་ཀྱི་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་.....
དམག་གིས་གོང་གསལ་དོན་ཆན་ནམས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱས་ལ་སྤྱང་བཅི་བྱེད་རྒྱུ་མ་
ཟད། ཉེ་ཆོང་དང་བཞག་མི་དམངས་ཀྱི་ཁབ་སྐྱོད་ཅམ་ཡང་གང་བྱུང་མི་
ལན།

བརྒྱུ་བཞི་པ། ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱོད་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་སྐོར་
གནས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་མཐུན་དག་གཅིག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐོར་
ནས་བྱེད་རྒྱུ་དང་། འབྲེལ་མཉམ་གཉིས་པུ། ཕན་ཚུན་གྱི་མངའ་ཁུལ་དང་

རང་བཅན་གྱི་དབང་ཆ་ལ་བརྩི་འཛིག་ཐོག་ཏེ་འདབས་ཀྱིས་ཁབ་དང་ཞི་
མཐུན་གྱིས་གནས་སྤོང་། གྲང་འབྲེལ་གྱི་ཚང་ལས་འཇུགས་སྤོང་
གྲང་འབྲེལ་དུ་གཏོང་བ་ལྟོ།

བཙུང་བ་ལ། སྤོང་མཐུན་འདི་ཉིད་ལག་ལེན་དུ་བཟུང་བའི་འགན་
ལེན་གྱིས། གྲང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱི་དགུང་ནས་བོད་ལ་དམག་སྤྱི་ལྷ་
ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་ས་གནས་དམག་སྤྱི་དམག་སྤྱི་ཁང་འཇུགས་སྤོང་།
གྲང་དབྱང་ནས་བཏང་བའི་ལས་བྱེད་མ་ཆད། བོད་ཁྲུལ་གྱི་ལས་བྱེད་ཡང་
གང་མང་རུག་སྤེལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི།

དམག་སྤྱི་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ནང་འགྲོ་མི་རྣམས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་
སྤྱི་དགུང་དང་། ལུལ་ཕྱོགས་ས་ས། དཔོན་པ་གཙུག་ཆེ་བཅས་ནས་
ཀྱུ་ཁབ་ལ་གཞིན་ཡོད་པ་གྲང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱི་དགུང་ནས་བསྐྱོས་
བའི་འཇུགས་མི་དང་། གནད་ཡོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚང་མ་མཉམ་སྤྱོད་སྤོང་ནས་
མིང་སྤོང་ལྷ་ཡོན་གྲང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱི་དགུང་ལ་བསྐྱོད་གཞག་གནང་བ་
ལྟོ།

བཙུང་བ་ལ། དམག་སྤྱི་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་། ས་གནས་
དམག་སྤྱི་ཁང་། བོད་བསྐྱོད་ཀྱི་མི་དམངས་བཅོངས་བཀོལ་དམག་བཅས་
ཀྱི་འགྲོ་སྤོང་གྲང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱི་དགུང་ནས་གཏོང་བ་ལྟོ། བོད་ཀྱི་ས་
གནས་སྤྱི་དགུང་ནས་མི་དམངས་བཅོངས་བཀོལ་དམག་ལ་འབྱུང་དང་།
གཞན་ཡང་ཉེ་མཐོ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི། བསྐྱོད་འབྲེལ་བཅས་ལ་རྒྱལ་རམ་
བྱེད་ཀྱི།

བཙུང་བ་ལ། སྤོང་མཐུན་འདི་ཉིད་མིང་རྣམས་བཀོད་འཇུགས་
ཆ་བར་བཟུང་སྤེལ་གཞིན་བྱེད་ཀྱི།

བོད་ལྗོངས་ནི་རང་ཀྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ཁ་བྲལ་ ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན།

བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ནི་ཡུན་རིང་པོའི་གོང་ནས་ཀྱང་གོའི་མི་རིགས་...
 ཁག་གཞན་དག་གི་མི་དམངས་ལྷི་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་རིགས་མི་དམངས་
 དང་སྤྱན་ཟླ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། མེས་ཀྱལ་ཁྱིམ་
 ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་གི་ཁོངས་མི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བོད་ས་གནས་འདིའང་
 ཡུན་རིང་པོའི་གོང་ནས་ཀྱང་གོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས་ཀྱང་གོའི་
 མངའ་ཁོངས་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་མི་སྤྱོད་
 ཞིག་ཡིན་ཏུང་ཁས་མི་ལེན་ཀྱི་མེད་ཡིན་པའི་དོན་དངོས་ཤིག་རེད།

(དང་པོ) ཡུན་རིང་པོའི་གོང་ནས་བོད་ས་གནས་
 འདི་ཀྱང་གོའི་མངའ་ཁོངས་ཁ་བྲལ་
 ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན།

རང་ཀྱལ་ནི་མི་རིགས་མང་པོའི་ཀྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ།
 རྒྱ་རིགས་དང་། བོད་རིགས། སྐུ་རིགས། ཡུ་གུར་རིགས། ཀྲོང་རིགས་
 སྐུ་རིགས་མི་རིགས་བཅུ་གྲག་དུ་མས་ཡུན་རིང་པོར་མཉམ་ལས་བྱས་ཏེ་སྤྱན་
 མང་དུ་གསར་སྤྱོད་བྱས་པའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཀྱལ་ཁབ་ཅིག་ཀྱང་ཡིན། བོད་

ས་གནས་སྒྲུབ་ཆེན་མེས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་གྱི་པ་དེ་ཡུན་རིང་པོར་.....
 འཕེལ་ཀྱས་དང་བརྟན་ཆགས་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་ཞིག་བརྒྱད་ཅིང་། བོད་མི་
 རིགས་ཀྱི་གོ་རིམ་རིགས་ཁག་གི་བྱིས་ཆང་ཆེན་པོའི་སྤྱད་སྤྱུག་དུ་ཞུགས་...
 ཉི་ལྟ་རིགས་དང་། ཀྱང་གོ་རིམ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་གཞན་དག་
 བཅས་ཀྱི་པར་སྤྱན་ཟླ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་ཆགས་ནས་ལོ་རྒྱུས་རིང་པོ་ཞིག་...
 ཡོད་ཡོད། བོད་མི་དམངས་ནམས་ཀྱིས་མེས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གཞན་
 དག་གི་མི་དམངས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལྟ་རིགས་མི་དམངས་དང་ཡུན་
 རིང་པོར་མཇུག་བཅའི་ཐོག་ནས་ཡར་རྒྱས་འོང་དང་། མཐུན་སྦྲེལ་
 རིགས་རིས་བྱས་ཐོག་སྤྱད་སྤུག་མཉམ་སྦྲུང་དང་། དཀའ་ཆོག་སྤྱོད་རིས་
 ཀྱི་ཉམས་སྙད་ཐོག་ནས་འདེམས་སྤྱུག་དང་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཡིན།

བོད་མི་དམངས་དང་མེས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གཞན་དག་གི་མི་...
 དམངས་སྤྱི་དང་། གཙོ་བོར་ལྟ་རིགས་མི་དམངས་དང་མཇུག་བཅའི་ཐོག་
 ནས་ཡར་རྒྱས་འོང་བྱེད་པ་དེ་གིན་དུ་སྤྱོད་པའི་གོང་ནས་འགོ་ཞུགས་...
 ཟིན། ཏུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ(ཐང་ཀྱལ་རབས་ཀྱི་ཐོག་མའི་ཏུས་
 སྐབས་སུ)ལྟ་བོད་མི་རིགས་གཉིས་མཇུག་བཅའི་ཐོག་ནས་ཡར་རྒྱས་འོང་
 བྱེད་པ་དེ་དར་རྒྱས་གིན་དུ་ཆེ་བ་བྱུང་བས་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་...
 གནས་ཡན་རྒྱུ་སྤེལ་རིས་བྱེད་པ་ལྟར། ཆབ་སྲིད་ཐོག་དུ་འང་མཇུག་
 བཅའི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་རྒྱགས་པ་ཡིན། ཆང་མས་གིས་གསལ་ལྟར་ཀྱན་
 ཀོན་ཁྱི་ལོ་བཙུ་པར་(641 ལོ)གོང་མ་ཐང་ཐེ་ཅུང་གིས་ཀྱལ་རིགས་ཀྱི་
 སྤྱི་མོ་ལྷན་གིང་གོང་ཇོ་བོད་ཀྱི་ཀྱལ་པོ་སྤང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཅུན་མོར་
 བཏང་བ་རེད། ལྷན་གིང་གོང་ཇོ་བོད་དུ་བརྒྱུད་རིས་སྤྱོད་པ་ལྟར་
 རིགས་ཀྱི་ལག་བཙོ(ཆང་སྐལ་མཁན་དང་། འབྲས་བུ་དུ་ལྟར་ལྟར་

ཤིག་ཕུ་བོ་མཁན། ལྷག་ཆ་བོ་མཁན་ཨགས་ལག་བོ། མང་པོ་བཏང་
 བར་མ་ཟད། དར་གྱི་འཕུ་ཨགས་འབྱེར་སང་བས་སྐབས་དེའི་བོད་གྱི་
 དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་འཕེལ་བྱས་འགྲོ་བར་སྐུལ་འདེད་གྱི་ཁུས་པ་
 རིས་ཅན་ཞིག་བརྟན་པ་རེད། དེར་བརྟེན་བོད་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་འུན་
 ཤིང་གོང་ཚོ་ལ་གུས་བཀྱར་ཤིན་དུ་ཆེ་བས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་།
 རྩ་པོ་དུ་ལའི་ནང་དུ་འུན་ཤིང་གོང་ཚོའི་སྐུ་བརྟན་བཞེངས་པར་མ་ཟད།
 བོད་གྱི་ལྷ་སའི་འཁྲབ་གཞུང་ནང་དུ་འུན་ཤིང་གོང་ཚོ་ལ་ཆེད་དུ་.....
 བཟུགས་པའི་འཁྲབ་ཆན་དེ་ལགས་པའི་གས་ཤིག་དུ་བརྩི་གི་ཡིད།

ཅུན་མིང་གོང་ཚེ་ཤད་ལ་ཕྱིན་རྗེས་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་གྲུང་
ཅུང་གི་ཅིན་ལུང་གི་ཡོ་བཞི་པར་(710 ལ) ཅིན་མིང་གོང་ཚེ་ཞེས་པ་ཤད་

གྲི་ཀྲུལ་པོ་ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་པར་བརྟན་གྱི་བཙུན་མོར་བཏང་བ་རེད། ཅིན་གྱིང་
 ཀོང་རྩ་བོད་དུ་བསྐྱུང་སྐབས་“དར་གོས་བྱལ་ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་པོ་”བསྐྱེད་པ་...
 དང་། “ལྷོ་ཅལ་བཟོ་བ་སྐྱེ་ཆོག་པས་”ཁྱིད་པ། “ཆེན་ཅེ་རི་རྩལ་ཆ”ཁྱིར་
 བ་རེད། དེའི་རྩལ་སྐྱེ་སྐར་ཡང་“མཐོ་རྩི”དང་། “ལི་རྩི”། “ཅུ་རྩི་ཁྱོན་”།
 “ལྷོ་ཁྱོན་”སྐགས་གཞུང་མང་པོ་གནང་བར་བྱས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་གྱི་
 རིགས་ཀྱི་ལྷོ་གཙུག་པོ་ལས་ཐོན་རྩལ་དང་། ཐོན་སྐྱེད་ལྷོ་ཅལ་ རྩལ་
 མ། རིག་གཞུང་བསམ་སྒྲོ་སྐགས་ཀྱང་བོད་སྐད་ཀྱི་སྐར་ལས་དར་བྱལ་
 ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད།

ཁའི་ཡོན་ཁྱི་ལོ་བཙུ་བཙུན་པར་(729 ལོ) ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་པར་བརྟན་གྱིས་
 ཐང་ཀྲུལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཁྱོན་ཅུང་ལ་ཡི་གེ་བཏང་བར། “ང་སྐྱོན་
 རབས་ཀྱི་གོང་མའི་དབོན་པོ་ཡིན་ཐོག་སྐར་ཡང་ཅིན་གྱིང་གོན་རྩ་བོ་...
 བཙུན་མོར་བསྐྱེད་པས་ང་ཅག་ཁྱིམ་ཆང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཞིང་། ཆབ་
 འབངས་ཆང་མ་བདེ་སྐྱེད་ཀྱི་དཔལ་ལ་རྩལ་བཞིན་པར་ཡོད”ཅེས་བཞད་...
 འདུག དེ་ནི་དོན་སྐྱོང་ཆེ་བའི་ལོ་ལྷོ་ཡིག་རིགས་ཤིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་
 ཀྲུལ་པོ་ཁྱི་ལྷོ་གཙུག་པོ་སྐབས་དེར་བོད་དང་ཐང་ཀྲུལ་རབས་གཉིས་“ཁྱིམ་ཆང་
 གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཟིན”སྐྱེ་པ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཡིན།

ཐང་ཀྲུལ་རབས་ཀྱི་ཁྱིང་ཆེང་ཁྱི་ལོ་དང་ བོར་(821 ལོ)བོད་ཀྱི་...
 ཀྲུལ་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་དང་ཐང་ཀྲུལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་སྐྱུ་ཅུང་གཉིས་...
 ཀྱིས་མཉམ་དུ་བཙུགས་པའི་“དབོན་ཞང་སོ་སོ་ནས་དབྱུ་སྐྱུང་མཛད་པའི་...
 ཆད་མལ་རྩི་རིང་”ཞེས་པ་དེ་ནི་ཐང་ཀྲུལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གྲྭ་བོད་མི་...
 རིགས་གཉིས་པར་མཛའ་བཅེ་མཐུན་ལམ་ཆེ་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མཚན་
 བྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྷོ་ཡིག་རིགས་གནད་ཆེན་གཞན་ཞིག་ཡིན། (ཀྲུ་ཡིག་དེ་བ་